

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارانده

محل اداره :

مُتَرَاتِقِیْمُ

۱۳۲۶

اخطار :

مسئله کمزره موافق آثار جدیدیه مع المنوینیه
قبول او انبوه

درج آینده من آثار اعاده او انباز

دیده، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیات و سیاسیات و باطالع کرب سیاسی و کرب اجتماعی و مدنی احوال و مشوره اسلامیه در بحث ایدر و هفته دره بر نشر از انور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسه ساری :

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

سنه لکی التي آیلنی

مالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	۶۵	۳۵	روبله
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹	قرانق

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

قبرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

عدد : ۶۸

۱۰ ذی الحججه ۳۲۷ پنجه ۱۰ کانون اول ۳۲۵

اوجنچی جلد

اجتهاده دائر

دور تابینه اجتهاد :

مابعد

اهل کوفه ایچون عبده بن مسعود واصحابنک مذهبی دهاموافق کلیوردی. ذاتابو، اک زیاده ممارسه ایتدکاری، اک زیاده طاییدقلمری بر مذهب ایدی. انسان بیلدیکی، طاییدینی شیئی دائماً ای کورر، سور.

واقعا کوفه ایلر شو حالارنده حقی ایدی. زیرا عبدالله بن مسعود رضی الله عنه علم فقهده ید طولاً صاحبی ایدی. شو علمده اولان رسوخندن طولاییدرکه حضرت عمر کنیدیسی معلم صفتیه کوفهیه ارسال بیورمشلردی. محفوظاتی یک چوق ایدی. باب اجتهاده بیوک بر ملکهسی اولوب علم قرآنده اولان مهارتیده یک یوکسک بر مرتبهده ایدی.

مؤخرأ حضرت علی دخی کوفهیه کلش، خلافتی اناسنده یک چوق قضایده بولمش؛ بر چوق کیمسهر علمندن، اجتهادندن استفاده ایلمشیدی.

حضرت شریح دخی یک اوزون بر زمانلردن بری کوفهده افتا وقضا ایله اشتغال ایلردی.

اشته مشارالیم حضرتانک روایاتی، اقصیهسی، مفتاواسی کوفه اهالیسی آراسنده شو صورتله یراشدی، شو صورتله رسوخ پیدا ایتدی. علقمة بن قیس النخعی ورفقاسی بتون بوقتاوی ومجتهداتی، روایاتی، قضایایی ضبط ایلمش ایدی. باب فقهده صاحب ملکه اولدندن صکره بر طرفدن کنیدیلری شو مضبوطانه باقرق استدلالنده بولنیور، دیگر طرفدن بولنری اخلافه نقل ایدیورلردی.

ابراهیم النخعی ورفقاسی مشایخندن نقل وروایت ایتدکاری آثار و سنن وفتاوی واقضیهی ترتیب وتصنیف ایدرک صوک طبقهیه ایصال ایلر؛ کنیدیلری دخی استادلردن کوردکاری اصول ایله اجتهاد ایدرک علم فقهی توسیع ایدیورلردی.

بو طبقهده علم فقه واجتهاد یک زیاده توسع ایدرک، تدوین وتصنیفی خیلی ایله رهلمش بعض اصول وقوانین دخی وضع اولمشیدی.

اشته امام ابوحنیفه حضرتلری علم فقهی شو دوره ترقیده بولدی. بودوره کانهجهیه دکن علم فقه یوزلرجه مجتهدک حاده تدقیقندن کچیرلمش، یک چوق مسائل متفرقه میدان کتورلمشیدی. شو مسائل، یاروایت متسلسله طریقله عراق مکتب فقهینسک مؤسسلری اولان اصحاب کرام وطلبه لرینک روایات، مجتهدات، فتاواسندن برینه صریحاً ویا ضمناً انتها ایدر؛ یاخود بالذات ابراهیم النخعی ورفقاسنک مجتهداتندن اولیوردی.

عراق مکتب فقهینسک تشکلی شو وجهله مطالعه، اکثریت نظر اعتباره النهرق اجرا ایلمشدر. یوقسه بعض مسائل متفرقه نک

بی طرف اولانلره، حجاز مکتب فقهیسی مؤسسلرینه، حتی اعضالردن بصلرینه اسناد اولندیغی ده یوق دکلدر.

امام محمدک «آثار» نام تألیفنده ابوحنیفه رضی الله عنیه خارجه بن عبدالله واسطه سیله سعید بن المسیب دن، عبدالله بن عمرو دن، سالم بن عبدالله بن عمرو دن، ابن عباس دن، ام المؤمنین حضرت عائشه دن روایت ایندیکی ده کوریلیر.

مشارالیم حضرتانندن ورفقاسندن روایتک اقلیتده قالوب، ابن مسعود، حضرت علی... دن روایتک ده اکثریت اوزره وقوعه کلکی بعض فرقه لرده مشهور اولدینی کبی بر اثر طعن دکلدی. بلکه اهالی عراقیه نک اخذعلم ایتملری کنیدی مملکتلارنده اولان اصحاب کرامندن وقوعه کلش اولوب حجازیلر وسائر اصحاب کرام ایله اختلاطلری آز اولمقدن ایلر وکلشیدی.

ذاتاً علم فقهک تابین کرامه انتقالی متعاقب توسیع وتدویننه چالیشدیغی زمانلر سیاسی اختلافلردن طولانی سیر وسیاحت ایدرک حقیله تبعات علمیهده بولنق یک مشکل ایدی. عراق، حجاز هر ایکسی ده دارالاماره نک اک سومدیکی قظملردن ایدی. بولنرک اهالیسی هپی بردن متهم طوتیلور، هر بحر کتلری نظر تفتیشده بولندیریلوردی. اشته شو سببلردن طولانی عراقیون اکثریت اوزره کنیدی سرمایه لری داخلنده توسیع علمه چالشیور، اجتهاده یک چوق دفعه لر مراجعت ایتک مجبوریتنده بولنیورلردی. بوندن طولانی طریق اجتهاده نقطه منتهای اعتلایه واصل اولمشلردر.

اشته بوصورتله علم فقه تماماً تشکل ایدرک تصنیف وتدوین اولندی. جزئیاتندن کلیاته ارتقا طریقله اصول وقواعد وضع ایلمدی. بومکتب فقهی تمام تأسس ایدرک امام ابوحنیفه رضی الله عنه ریاستنه کچدی. آراتق مسائل، اصول وقواعد اوزمانلر ایچون غیر قابل تبدیل برحاله تقرر ایدرک بدستور شرعی حالی آلدی. حتی صوکره لری توارد ایدن، ایشیدیلن آثار دخی شو دستورلره باقیله رق یا قبول، یا تاویل، یاردایدیلر اولدی. اجتهاده شو حدود داخلنده جریان ایدردی.

عراقده وقتیه اصحابندن آنجق اوج درت فقیه موجود ایکن صوکره لری بولنرک طلبه سی اولق اوزره عددلری یوزلره بالغ اولدی. شو دورده برقاچ طبقهیه منسوب اولق اوزره تابعیندن یک چوق فقیه مجتهدیتشدی. بولردن هر برینک ترجمه حالری یک زیاده مطمئن، یک زیاده مزیندر. براقدلری آثار نظر امامانه مطالعه وتفتیش ایدیبلورسه عمرلردن هیچ بر ساعت، هیچ بر دقیقه بی ضایع ایتماش اولدقلری میدانه چیقار. اشتغالات علمیه، اجتهاد بولنر ایچون اک سویملی بر اکنجه کبی تلقی اولنور، متمادی زمانلری مساعی ایله کچردی.

ایشته بوضورتله عراق قطه سی تنورایتدکجه ایتدی، کوفه، بصره بلده لری بوقطه نک ایکی مرکز علمیه سی، ایکی دارالفنونی متابه سنده ایدی.

فی الحقیقه بوایکی مرکز علمینک مؤسسلری باشقه باشقه ذوات،

همه علمای، اجتهاد لری ده باشقه باشقه طریق لردن اخذ و اقتباس اولمش ایدی. حتی ابتدایی بویکی مرکز آراسنده آز چوق اختلاف لده یوق دکلدی. فقط بو اختلاف اساس اعتباریله اولیوب، اصول اجتهاد جه بین لرنده بر اختلاف تام موجود ایدی، حتی کیت کیده شو اختلافات جزئی دنده اثر قلمادی.

بصریلر ایله کوفیلر یک دیگر لریله یک زیاده اختلاط ایدر لردی. بوضورتله بین لرنده اولان سوء تفاهم زائل اولدی. بوندن باشقه عراقک آب وهواسی ایله او محیطک تربیه سی تحت تربیه سنده یتشمش بولندقلرندن استعداد فطری لری دخی آنلری هپ بر نقطه اوزرینه سوق ایدر، یواش یواش یک دیگر لریله یاقلاشیور لردی.

ابوحنیفه لردن صوکره بویکی مرکز علمی، آراق بر مکتب صنفک ایکی شعبه سی حاله کلشیدی.

شو اتحاد، تعبیر دیگرله بر طرفک غلبه سنه اوته کنک مغلوبیتنه دها باشقه برسبیک تأثیری ده یوق دکلدی: کوفیلر، فقه اسلام ایله انفراد، بناء علیه اجتهادده اولان ملکه لری اونسبده کسب تقویت ایدیوردی. فقط بصره فقهاسنک سار علوم ایله اشتغال ایلدک لری ده بولنوردی. بولدهده علم کلام، فلسفه مودا اولمشیدی. طبعی لریله بر قوت متنوع طرفله تقسیم اولنورسه تأثیری آزالور. بوندن طولاییدرکه بصره اهالیسنک علم فقهده اولان ممارسه لری، ملکه لری کوفیلردن ضعیف قالمشیدی. بوجادلهده، بر اختلاف ائناسنده ضعیف لریک حالی معلوم: مغلوبیت.. اشته بصره لیلرده مغلوب اولمش؛ آراق کوفه مکتب فقهینسنک تأسیس ابتدایی اصول اجتهاد، اساس اتحاد اولمشیدی. اشته بوضورتله عراقک شو ایکی مرکز علمیسی نتیجه اعتباریله اتحاد ایش اولدیغندن بتون عراق، بر مکتب فقهی صورتنده ارائه ایدیلر. آرالرنده اولان اختلاف، عین فکرک سو قیله تشکل ایدن جمعیت لده وقوعه کلن اختلافه تشبیه اولنه بیلر..

کوفهده ابن مسعود و ابن ابی طالب رضی الله عنهما ک اصحابندن اولوق اوزره:

علقمة بن قیس بن عبدالله النخعی، مسروق بن الاجدغ بن مالک الهمدانی، الاسود بن زید النخعی، شریح بن الحارث، سوید بن غفله، عبیده السلمانی، سایمان بن ربیعة الباهلی، حارث بن قیس الجعفی، عبدالله بن عتبة بن مسعود، شریک بن حنبل، عمرو بن میمون الاودی... صوکره ابن مسعودک اوغللری ابو عبیده و عبدالرحمن... ده صوکره ابراهیم بن یزید بن الاسود النخعی، عامر بن شراحیل الشعبي، ورفقاسی، حماد بن مسلم، ابن ابی لیلی، قاضی شریک... عراق مکتب فقهینسنکک ایلر و کلن علم و مجتهد لردن در. حسن البصری، محمد بن سیرین و ابو قلابه، ابو العالیه، ابویروه بن ابی سوسی، ایوب السختیانی، ایاس بن معاویه... حضراتی فقهای بصره ک ایلر و کلن لیدر:

فقهای کوفه ک سلسله روایت لری اکثریت اوزره ابن مسعود، امام علی، صوکره عمر، زید بن ثابت، ابی بن کعب، ابن عباس حضراتنه منتهی اولور.

بصره فقهاسنک اخذ و اقتباس لری اکثریت اوزره اصحابندن ابو موسی الاشعری، صوکره فاروق اعظم، عائشه، انس بن مالک، زید بن ثابت، عمران بن حصین، ابو هریره حضراتنه رجوع ایدر. عراقده یتیشن فقهای تابعینک بعض مسائلده اختلاف ایتدک لری، بعض مذاهب خصوصیه لری بولندیغی خالد علی الاکثر اصولجه متفق ایدیلر.

ابن ابی لیلی ک مذهبنده عادتاً بر استقلال حس اولنیور؛ بعض اصول لرده مذهب مخصوص تعقیب ایدیوردی. سفیان ثوری حضرت لری هر نه قدر فقهای عراقیون ایچنده یتشمش ایسهده، مذهبنده بو خصوصیت محسوس اولیوردی. اصولجه عراقیون دن زیاده حجازیونه یاقین ایدی.

[صوکی وار] قرانی حلیم ثابت

مِنَاقِبِ سَيِّدِنَا

— مابعد —

وتدلت زهر النجوم اليه
فأضاءت بضوئها الأرجاء

اول کونده نجوم زاهره او مولود محترمه [تعظیم و تکریم ایچون نظیری کورلماش بر صورتده] تقرب ایتدی بو تقریدن ناشی او نجوم زاهره ک ضیاسیله اطراف و جوانب ضیالاندی، تولد ایله یکی خانه سعادتک اطراف و جوانبی ویا اطراف سما و یا خود بالجمله اقطار وجود پر نور وضیا اولدی.

امام بیهقی ک روایتی اوزرینه فاطمه الثقفی رضی الله تعالی عنها حضرت لری دیدی که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندم ک ولادتی ظهوره کلوبده والده سنک وجودندن آیرلدیغی زمان خانه سعادتی نور ایله طولمش کوردم و نجومی دخی اول قدر تقرب ایش کوردم که حتی همان همان اوزرله دوشه چکر صاندم.

بیانه اعراب و لغات

[وتدلت] تقرب معناسنه اولان تدلی دن فعل ماضی و [نالت] اوزرینه معطوف اولغله [ویوم تدلت] تقدیرنده در. [زهر النجوم] فاعل وزهر ازهرک جمعی اولدق نجومه اضافتی صفتک موصوفنه اضافتی قیبلنددر. ازهر: بغایت پارلاق دیمکدر. [اليه] ده ضمیر رسول اکرمه راجع [فأضاءت] جمله سی [فبسبب هذا التدلی اضاءت] تقدیرنده در. [بضوئها] ده ضمیر نجومه راجع ایدر. [الأرجاء] فاعل ورجانک جمعی در. رجا: عصا و زنده ناحیه و جانب معناسنه در.